

Η εκπαίδευση με μια ματιά 2016 Δείκτες ΟΟΣΑ

Περίληψη στα ελληνικά

Οι χώρες βρίσκουν άλλους τρόπους, πέρα από τις δημόσιες δαπάνες, για τη χρηματοδότηση της ανώτερης εκπαίδευσης

Οι μέσες δαπάνες (δημόσιες και ιδιωτικές μαζί) των χωρών του ΟΟΣΑ για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της πρωτοβάθμιας έως και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανέρχονται στο 5,2% του ΑΕΠ τους. Περίπου το ένα τρίτο των συνολικών δαπανών διατίθεται για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς στη βαθμίδα αυτή οι δαπάνες ανά σπουδαστή είναι υψηλότερες. Το υψηλότερο κόστος του διδακτικού προσωπικού των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων και η διάδοση της έρευνας και της ανάπτυξης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση συμβάλλουν στο υψηλό κόστος.

Για να μετριαστούν οι πιέσεις στους ήδη περιορισμένους δημόσιους προϋπολογισμούς, πολλές χώρες μεταθέτουν την οικονομική επιβάρυνση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από το κράτος στα νοικοκυριά. Κατά μέσο όρο, το 30% των δαπανών για τα τριτοβάθμια ιδρύματα προέρχεται από ιδιωτικές πηγές (ποσοστό πολύ μεγαλύτερο σε σύγκριση με τις χαμηλότερες εκπαιδευτικές βαθμίδες) και τα δύο τρίτα αυτής της χρηματοδότησης προέρχονται από τα νοικοκυριά συνήθως υπό τη μορφή διδάκτρων.

Κατανοώντας ότι τα υψηλά δίδακτρα ενδεχομένως να εμποδίσουν τους επιλέξιμους σπουδαστές να εγγραφούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πολλές χώρες παρέχουν τη δυνατότητα διαφοροποίησης των διδάκτρων. Για παράδειγμα, τα δίδακτρα μπορούν να είναι υψηλότερα για σπουδαστές που φοιτούν σε ιδιωτικά ιδρύματα ή για αλλοδαπούς σπουδαστές ή μπορούν να είναι χαμηλότερα για σπουδαστές που παρακολουθούν τριτοβάθμια προγράμματα βραχείας διάρκειας. Για την ενίσχυση των σπουδαστών, πολλές χώρες παρέχουν υποτροφίες, επιχορηγήσεις και δημόσια ή κρατικά εγγυημένα δάνεια, συχνά υπό ευνοϊκούς όρους, προκειμένου να βοηθήσουν τους σπουδαστές να αντεπεξέλθουν στο άμεσο ή στο έμμεσο κόστος της εκπαίδευσης. Κατά την περασμένη δεκαετία, στις περισσότερες χώρες αυξήθηκε ο αριθμός των σπουδαστών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πήραν δημόσια ή κρατικά εγγυημένα δάνεια και αποφοίτησαν με χρέος.

Οι ανισοροπίες μεταξύ των φύλων παραμένουν στην εκπαίδευση και πέρα από αυτήν

Η αντιστροφή των διαφορών μεταξύ των φύλων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση – πλέον οι γυναίκες απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι περισσότερες από τους άνδρες- τεκμηριώθηκε τα τελευταία χρόνια. Όμως οι γυναίκες έχουν λιγότερες πιθανότητες να συμμετάσχουν και να αποφοιτήσουν από ανώτερες εκπαιδευτικές βαθμίδες, όπως τα διδακτορικά ή άλλα ισοδύναμα προγράμματα.

Οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων στην εκπαίδευση είναι επίσης ορατές στους τομείς σπουδών. Οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σε ορισμένους τομείς σπουδών όπως η επιστήμη και η

μηχανική, ενώ σε άλλους, όπως η εκπαίδευση και η υγεία, υπερεκπροσωπούνται. Το 2014 οι άνδρες πτυχιούχοι μηχανικοί ήταν κατά μέσο όρο τρεις φορές περισσότεροι από τις γυναίκες, και οι γυναίκες που πήραν πτυχίο στον τομέα της εκπαίδευσης ήταν τέσσερις φορές περισσότερες από τους άνδρες.

Οι ανισορροπίες μεταξύ των φύλων στους τομείς σπουδών αντικατοπτρίζονται στην αγορά εργασίας και τελικά στις αποδοχές. Για παράδειγμα, οι αποδοχές των πτυχιούχων μηχανικών είναι περίπου 10% υψηλότερες από αυτές άλλων ενηλίκων που αποφοίτησαν από την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αντίθετα, οι αποδοχές των αποφοίτων σχολών κατάρτισης εκπαιδευτικών και παιδαγωγικών σπουδών είναι περίπου 15% λιγότερες.

Διαφορές μεταξύ των δύο φύλων υφίστανται επίσης εντός του εκπαιδευτικού επαγγέλματος. Το ποσοστό των γυναικών εκπαιδευτικών μειώνεται σε κάθε διαδοχική εκπαιδευτική βαθμίδα (ενώ ο μισθός των εκπαιδευτικών τείνει να αυξάνεται). Οι γυναίκες επίσης έχουν λιγότερες πιθανότητες να γίνουν διευθυντές σχολείου, παρότι συχνά οι διευθυντές επιλέγονται μεταξύ του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Οι μετανάστες έχουν πολύ λιγότερες πιθανότητες να συμμετάσχουν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης

Τα εκπαιδευτικά συστήματα διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην ένταξη των μεταναστών στις νέες τους κοινότητες και στην αγορά εργασίας της χώρας υποδοχής. Για παράδειγμα, η βαθμολογία των μεταναστών μαθητών που ανέφεραν ότι είχαν συμμετάσχει σε προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης είναι κατά 49 βαθμούς υψηλότερη στο πρόγραμμα PISA του ΟΟΣΑ όσον αφορά την ανάγνωση σε σύγκριση με τους μετανάστες μαθητές που ανέφεραν ότι δεν είχαν συμμετάσχει σε τέτοιου είδους προγράμματα. Η διαφορά αυτή ισοδυναμεί με σχεδόν ένα χρόνο εκπαίδευσης. Στις περισσότερες χώρες, όμως, η συμμετοχή των μεταναστών μαθητών σε προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης είναι πολύ χαμηλότερη σε σύγκριση με τους μαθητές που δεν είναι παιδιά μεταναστών.

Σε πολλές χώρες το μορφωτικό επίπεδο των μεταναστών είναι χαμηλότερο από αυτό των ημεδαπών. Για παράδειγμα, το ποσοστό των ενηλίκων που δεν έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι υψηλότερο μεταξύ των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Κατά μέσο όρο, το 37% των ατόμων ηλικίας 25-44 ετών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών (όμως μόνο το 27% των ατόμων ηλικίας 25-44 ετών που δεν είναι παιδιά μεταναστών) και των οποίων οι γονείς δεν είναι απόφοιτοι της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια. Σύμφωνα με στοιχεία, οι γηγενείς σπουδαστές έχουν περισσότερες πιθανότητες να ολοκληρώσουν προγράμματα προπτυχιακών σπουδών σε σχέση με τους σπουδαστές που είναι παιδιά μεταναστών.

Άλλα συμπεράσματα

Οι εγγραφές στη νηπιακή εκπαίδευση αυξάνονται: μεταξύ του 2005 και του 2014 οι εγγραφές των παιδιών ηλικίας 3 ετών στην προσχολική εκπαίδευση αυξήθηκαν από 54% σε 69% και οι εγγραφές των παιδιών ηλικίας 4 ετών αυξήθηκαν από 73% σε 85% κατά μέσο όρο μεταξύ των χωρών με στοιχεία και για τις δύο ηλικίες.

Στις χώρες του ΟΟΣΑ το ποσοστό ανεργίας των ατόμων αποφοίτων της επαγγελματικής ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι χαμηλότερο (9,2%) σε σύγκριση με το ποσοστό ανεργίας των ατόμων που έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (10,0%).

Μεταξύ του 2005 και του 2014 το ποσοστό εγγραφών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση νέων ηλικίας 20-24 ετών αυξήθηκε από 29% σε 33% κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ. Δεδομένου ότι το 36%, κατά μέσο όρο, των σημερινών νέων ενηλίκων στις χώρες του ΟΟΣΑ θα αποφοιτήσει από την τριτοβάθμια εκπαίδευση τουλάχιστον μία φορά πριν από την ηλικία των 30 ετών, ο αριθμός των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα συνεχίσει να αυξάνεται.

Οι σπουδαστές συνήθως ολοκληρώνουν ένα πρόγραμμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από αυτό που προβλέπεται. Κάπου το 41% των σπουδαστών πλήρους φοίτησης που εγγράφονται σε προπτυχιακά προγράμματα αποφοιτούν εντός της προβλεπόμενης χρονικής διάρκειας του προγράμματος, ενώ το 69% αποφοιτούν εντός της διάρκειας συν τρία χρόνια κατά μέσο όρο στις χώρες με ατομικά στοιχεία σπουδαστών.

Το εκπαιδευτικό δυναμικό γεννά, καθώς το επάγγελμα αδυνατεί να προσελκύσει νεότερους ενήλικες. Το ποσοστό των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 50 ετών ή περισσότερο αυξήθηκε μεταξύ του 2005 και του 2014 σε 16 από τις 24 χώρες του ΟΟΣΑ με διαθέσιμα στοιχεία. Στην Ιταλία και την Πορτογαλία λιγότεροι από το 3% των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας είναι νεότεροι από 30 ετών.

Οι διευθυντές των σχολείων ασκούν καίρια επίδραση στο σχολικό περιβάλλον και στις συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών. Κατά μέσο όρο στις χώρες με διαθέσιμα στοιχεία, πάνω από το 60% των διευθυντών αναφέρουν ότι συχνά παρεμβαίνουν για να ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών για την ανάπτυξη νέων εκπαιδευτικών πρακτικών, για να διασφαλίσουν ότι οι εκπαιδευτικοί μεριμνούν για τη βελτίωση των διδακτικών τους προσόντων και για να ενισχύσουν το αίσθημα ευθύνης των διδασκόντων όσον αφορά τα αποτελέσματα των μαθητών τους.

Παρά την οικονομική κρίση το 2008, οι δαπάνες ανά σπουδαστή σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες αυξάνονταν κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ. Μεταξύ του 2008 και του 2013 οι πραγματικές δαπάνες ανά σπουδαστή αυξήθηκαν κατά 8% στην πρωτοβάθμια έως την μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατά 6% στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Όμως, η χρηματοπιστωτική κρίση έπληξε άμεσα τους μισθούς των εκπαιδευτικών: κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ οι μισθοί είτε πάγωσαν είτε περικόπηκαν μεταξύ του 2009 και του 2013. Έκτοτε έχουν αρχίσει να αυξάνονται.

© OECD

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ www.oecd.org/bookshop

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: rights@oecd.org ή μέσω φαξ: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2016), *Education at a Glance 2016: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2016-en